

Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság
5.Bf.97/2016/9. szám

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a 2016. év október hó 28. napján megtartott nyilvános ülés alapján meghozta és november hó 11. napján kihirdette az alábbi

Í T É L E T E T:

A költségvetési csalás büntette és más bűncselekmények miatt a vádlott ellen indult büntetőügyben a Fővárosi Törvényszék 15.B.748/2015/38. számú ítéletét **megváltoztatja.**

A költségvetési csalás büntette esetén a folytatólagos elkövetést mellőzi, a jogszabályi megjelölésnél az (1) bekezdés mellett feltünteti annak a) pontját is.

A közokirat-hamisítás büntette nyolc esetben folytatólagosan elkövetettnek minősül.

A vádlottat 300 (háromszáz) napi tétel, napi tételenként 1000 (egyezer) forint, mindösszesen 300.000 (háromszázezer) forint pénzbüntetésre is ítéli.

A pénzbüntetést - meg nem fizetése esetén - napi tételenként kell egy-egy napi szabadságvesztésre átváltoztatni.

A pártfogó felügyelet intézkedést mellőzi.

A lefoglalt tárgyak kezelési helye helyesen a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Áru és Bűnjelkezelő Hivatala.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja azzal, hogy a bevezető részben feltüntetett 2015. novemberi tárgyalási hatánap időpontja helyesen 2015. november 25. napja és a vádlott lakóhelye ..., születési időpontja helyesen ...

Az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I N D O K O L Á S:

A Fővárosi Törvényszék a 2015. december 16. napján kihirdetett 15.B.748/2015/38. számú ítéletével a vádlottat bűnösnek mondta ki folytatólagosan elkövetett költségvetési csalás büntetében [Btk. 396.§ (1), (5) bekezdés b) pont] és 11 rb. közokirat-hamisítás büntetében [Btk. 342.§ (1) bekezdés a) pont].

Ezért - halmazati büntetésül - 2 év börtönbüntetésre és 8 év civil szervezet vezető tisztségviselésétől eltiltásra ítélte. A szabadságvesztés végrehajtását 4 évi próbaidőre felfüggesztette, melynek tartamára elrendelte a vádlott pártfogó felügyeletét. Külön magatartási szabályként írta elő, hogy a vádlott hetente egy munkanapon 4 órában fejlesztőpedagógusként munkát köteles végezni az Önkormányzatl fenntartásában működő Intézményl-ben.

Emellett rendelkezett arról, hogy a szabadságvesztés végrehajtása esetén a vádlott annak kétharmad részének letöltését követően bocsátható feltételes szabadságra, egyszersmind a vádlottat előzetes mentesítésben részesítette. Rendelkezett az eljárás során lefoglalt tárgyakról és a bűnügyi költség viseléséről is.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az ügyész a büntetés súlyosítása céljából, a szabadságvesztés tartamának felemelése, a végrehajtás felfüggesztésének mellőzése és közügyektől eltiltás alkalmazása érdekében, míg a vádlott annak okának és irányának megjelölése nélkül, védője pedig téves jogi minősítés miatt és enyhítésért fellebbezett.

A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség a BF.218/2016/1. számú átiratában az ügyészi fellebbezést módosított tartalommal tartotta fenn, mégpedig a felfüggesztett szabadságvesztés mellett pénzbüntetés alkalmazása és a pártfogó felügyelet körében előírt külön magatartási szabály helyesbítése érdekében.

Kifejtett indokai szerint az elsőfokú bíróság a perrendi szabályok megtartásával folytatta le az eljárást. Az elbíráláshoz szükséges bizonyítékokat feltárta és értékelési körébe vonta. A tényállást rendkívül részletesen, valamennyi releváns elemre kiterjedően állapította meg.

Irathűen foglalta össze a vádlott védekezését és azt végigvezetve egybevetette a tanúvallomásokkal, az egyéb okirati bizonyítékokkal és e bizonyítékoknak a logika és ésszerűség szabályai szerinti részletes és alapos mérlegelésével meggyőző indokát adta a vádlotti védekezés elvetésének.

Helytállóan következtetett arra, hogy az érintett tanintézményekben a működési engedélyben szereplő létszámot meghaladó létszám biztosan nem volt jelen. E körben megfelelő indokokkal vetette el a tanúvallomások alapján a vádlott azon védekezését is, miszerint az egyes gyermekek esetében a támogatáshoz szükséges szakértői vélemény késedelme miatt nem lehetett volna időben igénybe venni a szükséges és egyébként törvény szerint járó támogatást és ezért tüntetett fel a szakértői véleménnyel rendelkező gyermekekhez nagyobb létszámot.

Mindezek alapján tehát az elsőfokú bíróság helyesen vont következtetést arra, hogy a vádlott a támogatás alapját képező létszámadatok vonatkozásában tévedésbe ejtette a MÁ-t és jogosulatlan támogatás igénybevételével kárt okozott.

Megítélése szerint az elsőfokú bíróság törvényesen alkalmazta az elbíráláskori Btk.-t és okszerűen következtetett a vádlott bűnösségére is. A cselekmények jogi minősítése megfelelő, de a költségvetési csalás büntetének jogszabályi megjelölésekor az (1) bekezdés a) pontját is fel kell tüntetni.

A jogi minősítés kérdésében kifejtett elsőfokú álláspontot és érvelést a főügyészség mindenben oszthatónak tartotta. Rámutatott, hogy a jogtalan haszonszerzési célzat abban az esetben is fennállt, ha cáfoló adatok hiányában az volt megállapítható, miszerint a jogtalanul felvett összegek nem a vádlott egyéni hasznát képezték, hanem az iskolák működési körében kerültek felhasználásra.

Emellett az közokirat-hamisítás büntette körében kifejtett álláspontot úgyszintén törvényesnek találta a Fellebbviteli Főügyészség.

A büntetés kiszabása körében irányadó körülményeket az elsőfokú bíróság véleménye szerint körültekintően vette számba és gondosan mérlegelte. Mindezek alapján úgy ítélte meg, hogy az összes körülmény mérlegelése alapján nem kifogásolható, miszerint konkrét esetben az elsőfokú bíróság a speciális prevenciót helyezte előtérbe és lehetőséget látott a szabadságvesztés hosszabb próbaidőre történő felfüggesztésére. Ugyanakkor meglátása szerint nem nyert értékelést az, hogy a

vádlott cselekményének jogellenes voltát mindvégig nem látta be, továbbá az, hogy haszonszerzés céljából követte el a bűncselekményt.

Kiemelte a vádlott jövedelmi és vagyoni viszonyait, valamint azt a törvényi szabályt, amely lehetővé teszi vagyoni hátrányoknak a részletekben történő megfizetését is és mindezzel hivatkozással kijelentette, hogy a felfüggesztett szabadságvesztés mellett a pénzbüntetés kiszabásának a Btk. 50.§ (2) bekezdése szerinti feltételei fennállnak.

A mellékbüntetést és a pártfogó felügyelet elrendelését is törvényesnek találta, de a bíróság által előírt külön magatartási szabályt aggályosnak ítélte meg, mert az önkormányzat részére tartalmaz a vádlott általi foglalkoztatására kötelező előírást. A rendelkezést a Btk. 71.§ (2) bekezdés f) pontja alapján akként kell pontosítani, hogy a vádlott köteles felvenni a kapcsolatot Önkormányzat-l-gyel abban a kérdésben, hogy az Önkormányzat kívánja-e foglalkoztatni hetente egy munkanapon 4 órában és amennyiben igen, úgy ilyen feltételek mellett lehet előírni a külön magatartási szabályokat.

Mindezek alapján összességében azt indítványozta, hogy a Fővárosi Ítéltábla nyilvános ülésen az elsőfokú bíróság ítéletét változtassa meg akként, hogy a vádlottal szemben pénzbüntetést is alkalmazzon, a pártfogó felügyelet körében előírt külön magatartási szabályt helyesbítse és egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét hagyja helyben.

A védő fellebbezésének írásbeli indokolásában mindenekelőtt hangsúlyozta, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás megalapozott és az a másodfokú eljárásban is irányadó. Ellenben tévedett az elsőfokú bíróság a vádlott terhére rótt bűncselekmények jogi minősítését illetően.

Az elsőfokú bíróság az elkövetéskor hatályos Btk. alkalmazását látta indokoltnak és annak alapján a jogosulatlan gazdasági előny megszerzése és a csalás közül a csalást találta megállapíthatónak, mivel e deliktum álláspontja szerint többlet tényállási elemeket is tartalmaz, nevezetesen a jogtalan haszonszerzési célzatot és a kárt. Az elsőfokú bíróság azonban ennek során figyelmen kívül hagyta azt, hogy a jogosulatlan gazdasági előny megszerzése a csaláshoz képest speciális bűncselekmény, az elkövetési tárgy és az elkövetési magatartás specialitására figyelemmel.

Hivatkozott a Büntető Törvénykönyv Kommentárjára, mely szerint amennyiben az elkövető jogtalan haszonszerzés céljából téveszti meg a támogatásokkal vagy a befizetésekkel kapcsolatban a döntésre jogosult szervet és cselekményével ténylegesen kárt okoz, akkor a jogosulatlan gazdasági előny megszerzése speciális bűncselekmény a csaláshoz képest. Emellett elsősorban a megtévesztett és a megcélzott jogi előny specialitása különbözteti meg a jogosulatlan gazdasági előny megszerzésének büntetettét a csalás büntetettétől. Meglátása szerint megféleltethetőek a jogtalan haszonszerzési célzatnak a jogosulatlan gazdasági előny valótlan tartalmú nyilatkozattételével, avagy valótlan tartalmú hamis vagy hamisított okiratok felhasználásával való megszerzése. Ezt alátámasztja szerinte a BH2003. 228. számú eseti döntés is, amely szerint a jogosulatlan gazdasági előny megszerzésének büntette célzatos bűncselekmény, mely csak akkor valósul meg, ha az elkövető megtévesztő magatartása az állam által biztosított gazdasági előny jogtalan megszerzésére irányul.

Rámutatott arra is, miszerint súlyos dogmatikai hibát vétett az elsőfokú bíróság akkor, amikor a jogosulatlan gazdasági előny megszerzését szubszidiárus bűncselekményként kezelte, mivel egy tényállás csak akkor tekinthető ilyennek, ha maga a törvényi tényállás tartalmazza az erre vonatkozó

kitételt. A jogosulatlan gazdasági előny megszerzése ebbe a bűncselekmény kategóriába nyilvánvalóan nem tartozik.

Az elsőfokú bíróság következő logikai műveletével egybevetette az elbíráláskor és az elkövetéskor hatályos jogszabályokat a csalás és a költségvetési csalás tényállásai tekintetében és a korábbi logikai műveletében teljes mértékben figyelmen kívül hagyott speciális elkövetési tárgyra figyelemmel az általános és specialitás viszonyában a költségvetési csalást látta megállapíthatónak, dacára annak, hogy a költségvetési csalás törvényi tényállásában jogtalan haszonszerzési célzat és kár nem szerepel.

Aggályosnak tekintette és a kétszeres értékelés tilalmába ütközőnek is minősítette azt, hogy az elsőfokú bíróság a folytatólagos elkövetés mellett az üzletszerűséget is megállapította. Az üzletszerűség ugyanis szükségszerűen több bűncselekményt kíván meg, amely a jelen esetben nem róható a vádlott terhére. A bíróság által e körben felhívott eseti döntésben kifejtettek a költségvetési csalásra meglátása szerint csak akkor irányadóak, ha az elkövető több, valódi anyagi halmazatszerű részselekményt valósított meg, ilyenről azonban a vádlott esetében nem beszélhetünk.

Tételesen egybevetette a régi Btk. 288.§-ában meghatározott jogosulatlan gazdasági előny megszerzésének és a jelenleg hatályos Btk. 396.§-ában rögzített költségvetési csalásnak a törvényi tényállási elemeit és ennek eredményeképpen rámutatott arra, hogy a tényállások között nincs olyan jelentős eltérés, mely bármely okból az elbíráláskori jogszabály alkalmazását tenné indokolttá.

Ugyanakkor az elkövetéskor hatályos jogszabály szerint a cselekmény több okból is jóval enyhébben bírálendő el. Egyrészt azért, mert a jogosulatlan gazdasági előny megszerzése esetében az előny mértéke a minősítés szempontjából közömbös, másrészt mert az irányadó büntetési tétel jóval enyhébb, végül pedig, mert a bűncselekmény elkövetési magatartása magában foglalja a közokirat és a magánokirat-hamisítás tényállását, így e bűncselekmények a jogosulatlan gazdasági előnnel halmazatban nem állapíthatók meg.

A jogi érvei körében hivatkozott az 1978. évi IV. tv. módosításáról rendelkező 2011. évi LXIII. törvény miniszteri indokolásában is kifejtettekre is, mely kiemelte, hogy a költségvetési csalás tényállása több, korábban elkülönülten szereplő bűncselekményből tevődik össze. E körben kiadási oldalon szerepelt a miniszteri indokolásban a jogosulatlan gazdasági előny megszerzése is.

A hivatkozott törvénnyel megalkotott és az elbíráláskor hatályos Btk.-ban szereplő költségvetési csalás első fordulata szinte szó szerint megegyezik egymással azzal, hogy utóbbiban a valótlán tartalmú nyilatkozattétel is tényállásszerű elkövetési magatartásként szerepel.

Végül kifejtette a bűncselekmény rendbeliségével kapcsolatos álláspontját is. E vonatkozásban rámutatott, hogy a jogosulatlan gazdasági előny rendbelisége az adott állami támogatások nyújtására, folyósítására vonatkozó érdemi döntések, eljárások számához igazodik. Ha az elkövető azonos támogatási forma elnyerése iránt több eljárást indít, valóságos homogén anyagi halmazat állapítandó meg, feltéve, hogy e magatartások nem foglalhatók a folytatólagosság egységébe. A nyilatkozatok, illetőleg a felhasznált okiratok száma a rendbeliséget nem érinti.

Ugyanakkor a vádlott ugyanazon sértettet egységes akarat elhatározással, a körülmények által lehetővé tett legrövidebb időközönként „tévesztette” meg, azaz a cselekménye megítélése szerint a folytatólagosság törvényi egységébe vonható.

Így összességében álláspontja szerint a vádlott cselekményének helyes jogi minősítése folytatólagosan elkövetett jogosulatlan gazdasági előny megszerzésének büntette, mely az 1978. évi IV. törvény 288.§ (1) bekezdés a) pontja szerint értékelendő.

A joghátrány tekintetében kiemelte, hogy az elsőfokú bíróság minősítése mellett méltányos a kiszabott büntetés, azonban a helyes jogi minősítések alapján a súlyosító körülmények közül egyedül a folytatólagos elkövetés maradhatna a vádlott terhén.

Hangsúlyozta, hogy a vádlott az eljárás vége felé közeledve a tényeket nem vitatta, a névtelen bejelentésen túl pedig semmilyen más bizonyíték nem merült fel arra vonatkozóan, hogy a vádlott a jogosulatlanul megszerzett pénzeszegekből bármekkora összeget is a saját meggazdagodására fordított volna. Épp ellenkezőleg, saját vagyonát is az iskolák fenntartására fordította, jelentős magánkölcsönöket vett fel ennek érdekében.

Mindezek alapján tehát úgy ítélte meg, hogy a vádlottal szemben közérdekű munka is alkalmas lehet a büntetési célok eléréséhez.

Végül fellebbezésének indokolásában röviden kitért a Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség átiratában foglaltakra is. E vonatkozásban osztotta a főügyészségnek a pártfogó felügyelet külön magatartási szabályával összefüggő álláspontját azzal azonban, hogy ez csak a főbüntetés érintetlenül hagyása esetén lehet irányadó. Túl ezen a pénzbüntetés kiszabására irányuló főügyészségi indítvány még az elsőfokú bíróság jogi minősítése esetén sem volna helytálló, mert a vádlott személyi körülményei és bűnösségi körülményei erre törvényi lehetőséget nem adnak. A vádlott az iskolák életben tartása érdekében mindenét elveszítette, szerény jövedelmén kívül vagyontalan, így a pénzbüntetés reá nézve aránytalan hátránnyal járna.

Összefoglalva azt indítványozta, hogy a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét változtassa meg, a vádlott bűnösségét helyesen az 1978. évi IV. törvény 288.§ (1) bekezdés a) pontjában meghatározott folytatólagosan elkövetett jogosulatlan gazdasági előny megszerzésének büntetében állapítsa meg és ezért vele szemben közérdekű munka büntetést szabjon ki.

A másodfokú nyilvános ülésen a védő a fellebbezésének írásbeli indokait változatlanul fenntartotta.

A vádlott felszólalásában azt hangsúlyozta, miszerint bánja, hogy nem sikerült teljesíteni azt a célját, hogy fennmaradjon az alapítvány és ennyiben megbánta a történeteket, továbbá, hogy a családja számára komoly lelki megrázkódtatást jelentett a büntetőeljárás.

Az utolsó szó jogával nem kívánt élni.

A fellebbezések közül az ügyészi perorvoslati indítvány részben az alábbiak szerint alapos.

Az ítéltábla a kétirányú fellebbezések folytán a Fővárosi Törvényszék ítéletét az azt megelőző bírósági eljárással együtt a Be. 348.§ (1) bekezdése alapján teljes terjedelmében felülbírált.

Ennek során megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a perrendi szabályokat megtartotta. Az áttétel folytán elé került eljárásban a Be. 287.§-ának megtartásával a tárgyalást előlről kezdve ismételte meg.

Megtartotta a hozzátartozói minőségre tekintettel a Be. 82.§ (1) bekezdés a) pontja alapján mentességet élvező tanú kihallgatására irányadó szabályokat és a többi általa kihallgatott tanú esetében is figyelemmel volt a Be. 82.§ (1) bekezdés b) pontjában írt részletes mentességi jog érvényre juttatására.

A Be. 296.§ (2) bekezdés a) pontjának figyelembe vételével - az ügyész vádiratban foglalt indítványa alapján eljárva - olvasta fel a vádiratban megjelölt tanúk vallomásait. Ezen túlmenően a Be. 296.§ (1) bekezdés a) pontja alapján szabályosan tette felolvasás útján tárgyalás anyagává a tárgyaláson ki nem hallgatható tanú2 és tanú3 vallomásait.

Az elsőfokú bíróság a szükséges bizonyítási eljárást lefolytatta, a vád tárgyává tett cselekmények elbírálása szempontjából releváns valamennyi bizonyítékot feltárt, azokat egyenként és összességében is értékelte, mérlegelte. Tényből tényre is helyesen következtetett.

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás túlnyomó részében megalapozott. A Be. 351.§ (2) bekezdésének a), b), c) pontjaiban írt megalapozatlansági hibákat - azaz a tényállás kisebb felderítetlenségét, hiányosságát és egyes részeiben iratellenességét - a másodfokú bíróság a Be. 352.§ (1) bekezdés a) pontja alapján, az iratok tartalmának figyelembe vételével az alábbiak szerint egészíti ki, illetve pontosítja:

- A 3. oldal 4. bekezdésének közepén idézett Kt. 38.§ (5) bekezdés első mondatának első mondatrészét kiegészíti és helyesbíti akként, hogy „a működéshez szükséges engedély akkor adható ki, ha a nevelési-oktatási intézmény állandó saját székhellyel rendelkezik.”
- Ugyanezen bekezdés végén idézett Kt. 118.§ (3) bekezdése helyesen úgy rendelkezik, hogy a központi költségvetés az állami szervek és a helyi önkormányzatok, valamint a nem állami, nem helyi önkormányzati intézményfenntartók részére az általuk fenntartott nevelési, oktatási intézmények működéséhez - a gyermek-tanulói létszámot, valamint az ellátott feladatokat figyelembe véve - támogatást biztosít.
- A 4. oldal utolsó bekezdésében írt 10065/3015-2/2003. számú határozat a 2003. október 3. napján kelt és október 9. napján a MÁ-nál érkeztetett igénylés és létszámfelmérő adatlapok nyomán született, melyeket a vádlott utasítására az Alapítvány adminisztrátora adott postára.
- Az 5. oldal 1. bekezdésében írt 1065/1398/2004. számú határozat a 2004. március 30. napján kelt és a MÁ-nál 2004. április 5. napján érkeztetett pótfelmérő adatlapokban közölt adatok nyomán született.
- Az 5. oldal 2. bekezdés 2. mondatát kiegészíti azzal, hogy a vádlott által becsatolt határozatot a vádlott hamisította meg oly módon, hogy annak 2. oldalát az emelt létszámadatokra megváltoztatott hamisítványra cserélte ki (eredeti határozat nyomozati iratok 587-591. oldal, hamisított 593-597. oldal).
- A tényállás 2. pontját, az ítélet 5. oldal utolsó bekezdését kiegészíti, hogy az 1667/308/2005. számú határozat a 2005. február 8. napján kelt és a MÁ-nál 2005. február 17. napján érkeztetett igénylő adatlapok nyomán született.
- A 6. oldal 1. bekezdésében a vádlott által becsatolt határozat jellemzőjét kiegészíti azzal, hogy azt a vádlott hamisította meg akként, hogy az eredeti határozat 2. oldalát a hamis adatokat tartalmazó példányra cserélte ki (meghamisított határozat nyomozati iratok 581-585. oldal).

- A 3. tényállási pont kapcsán az ítélet 6. oldal utolsó bekezdését kiegészíti azzal, hogy az ott írt 1668/194/2005. számú határozat a 2005. szeptember 30. napján kelt és a MÁ-nál 2005. október 3. napján érkezett igénylő adatlapok nyomán született, míg a 7. oldal 1. bekezdésében 1667/195/2006. számú határozata 2006. február 9. napján kelt és a MÁ-hoz 2006. február 15. napja körül - pontosabban meg nem állapítható időben - érkezett igénylő adatlapok nyomán született.
- Ugyanezen tényállási pont vonatkozásában az ítélet 7. oldal 3. bekezdésében jelzett IV-14839/2005. számú határozatot a vádlott akként hamisította meg, hogy annak 1. és 2. oldalát az ott feltüntetett létszám adatokkal módosított példányára cserélte ki (nyomozati iratok 575-579. oldal).
- A 7. oldal utolsó bekezdését követően beilleszti, hogy a hamis működési engedélyek a vádlott közreműködésével készültek.
- A 4. tényállási pont vonatkozásában az ítélet 8. oldal utolsó bekezdésének 1. mondatát követően zárójelben feltüntetett határozat száma helyesen 1719/239/2006.
- Az ugyanezen bekezdésben írt 168/200/2006. számú határozat a 2006. szeptember 29. napján kelt és a MÁ-nál 2006. október 3. napján érkezett adatlapok nyomán született.
- A 9. oldal 2. bekezdésében írt 08-1264-17/2004. számú határozat száma helyesen 06-1264-17/2004. A 08-1547-17/2004. számú hamis határozat elkészítésében a vádlott működött közre.
- Ugyanezen bekezdés 2. mondatát „A MÁ...” kezdést követően kiegészíti a következőkkel: „...végül, a benyújtott igénylési adatlapokra figyelemmel - a szegedi intézményt ...”.
- A 10. oldal 4. bekezdése helyébe a következőket illeszti: „Az 1-4. pontban írtakat összegezve a vádlott az elkövetéshez 5 meghamisított (IV-11148/2003., IV-10887/2/2004., 79172/2005., 06-1264-17/2004., IV-14839/2005.), és 7 hamis (IV-847/35/2005., OK-38146/2005., IV-78/10/2003., OK-24172/2003., 1434-19/2005., 1434-59/2005. és 08-1547/17/2004.) működési engedélyt használt fel az igénylések benyújtásánál. Ezek közül a IV-11148/2003. számú hamisított határozat készítésének és felhasználásának büntethetősége elévült.

Az így kiegészített és pontosított - egyéb iránt a másodfokú eljárásban fellebbezéssel sem támadott - tényállás már mentes minden, a Be. 351.§ (2) bekezdésében írt megalapozatlansági hibától, az a másodfokú eljárás során is irányadó volt.

Az elsőfokú bíróság indokolási kötelezettségét alapvetően teljesítette.

Igen részletesen ismertette a vádlott vallomását, majd azt egybevetette a tanúk vallomásaival és az okirati bizonyítékokkal.

Az okiratok minden kétséget kizáróan igazolták, hogy:

- milyen alaki és tartalmi jellemzők mellett került sor az egyes működési engedélyek kiadására;

- ehhez képest a MÁ-nál milyen eltérő tulajdonsággal rendelkező közokiratok kerültek előterjesztésre, mely a kiállítás, avagy a tartalmi változtatások tényét a valóságban készült és a bemutatott határozatok közötti összehasonlítás útján bizonyította;
- az igénylőlapok esetén azt is bizonyították, hogy a valódi működési engedélyekhez képest mekkora létszám került megjelölésre, ezen túlmenően az igénylőlapok az elkövetés időpontjára vonatkozó adatokkal is szolgáltak a kiállítás és a MÁ érkeztető bélyegzőjének dátumai alapján.

Ezek a bizonyítékok a támogatás igénybevételének jogtalanságát minden további nélkül aggálymentesen igazolták.

A tanúkihallgatás ehhez képest az alábbiak eszköze lehetett:

Egyrészt az önkormányzatok által ténylegesen kiállított működési engedélyek ellenében - a vádlott védekezését alátámasztandó - a tényleges létszámhelyzet mellett, azaz az igénylési lapok adatainak alátámasztását szolgálhatták volna.

Az ítéletábra álláspontja szerint azonban a központi költségvetés tényleges megkárosítása - közelebbről a költségvetésből finanszírozott támogatásnak a jogszabályi rendelkezések megkerülésével történő igénybevétele - önmagában is bűnös, ráadásul csalárd, károkozás előidézésére alkalmas magatartás (hiszen a támogatás összege szinte kizárólag a hatósági engedélyekkel körülhatárolt létszámadatoktól függött).

Másrészt a tanúk igazolhatták azt a vádlotti védekezést, hogy az ily módon felvett támogatások az alapítvány működési körén belül kerültek felhasználásra.

A tanúk vallomásai útján nyerhető fenti adatok valóságuk esetén sem alkalmasak a vádlott büntetőjogi felelősségének befolyásolására. Annak ugyanis különösebb jelentősége nincs, hogy volt-e valóban akkora tanulói létszám, mint amekkorát a vádlott az igénylő lapokon feltüntetett, sem annak, hogy az ily módon (jogtalanul) igénybe vett támogatást ténylegesen is az alapítvány működtetésére fordította a vádlott. Ennek legfeljebb a büntetés kiszabása során lehetett - és a jelen ügyben volt is - kitüntetett szerepe, viszont egyéb, a vádhatóság által prezentált terhelő bizonyítékok hiányában a kérdéses körülmények a vádlott meg nem cáfolható vallomása alapján is megállapíthatóak voltak, így a tanúbizonyítás döntő részében e terhelti nyilatkozatokat legfeljebb csak tovább erősítette.

Tanú4, valamint az elsőfokú bíróság által kihallgatott intézményvezetők és az intézmények egyes alkalmazottainak - tanú5, tanú6, tanú7, tanú8, tanú9, tanú10, tanú11, tanú12, tanú13, tanú14, tanú15, tanú16, tanú17, tanú18, tanú19, tanú20 és tanú21 - vallomásai a fentiekén túl (bár a vádlott saját megtévesztésére, azaz arra, hogy őt a létszámadatok tekintetében félrevezették nem hivatkozott) szintén a vádlott kizárólagos felelősségét támasztották alá.

Az engedélyezési eljárásban aktívan részt vett 2. számú tanú vallomásának leglényegesebb eleme az volt, hogy az Önkormányzat1 által kiadott működési engedélyeket egyetlen esetben sem a hatóság küldte meg a MÁ-nak, hanem vagy a vádlott, vagy a titkárnője személyesen terjesztette be. Voltaképpen tehát ez a szabálytalan eljárás teremtette meg annak a lehetőségét a vádlott számára, hogy a működési engedélyeket az általa fontosnak tartott érdekek mentén tartalmilag megváltoztassa, vagy azokat hasonló alakításokkal rendelkező hamis határozatokra cserélje.

E tanúvallomás a vádlott titkárnőjének, az elsőfokú bíróság által tanúként is kihallgatott tanú22-nek a felelősségét is felvetette. Nevezett azonban - habár azt elismerte, hogy a vádlott utasításai alapján maga állította ki az igénylőlapokat, majd azokat személyesen adta postára - a munkaköréből adódóan nem látott rá a vádlott bűnös magatartására, így az egyes közokiratok, illetve magánokiratok (igénylőlapok) hamis vagy hamisított voltáról nem tudott. mivel pedig az igénylőlapokat a vádlott írta alá, a személyes felelősség is csak az övé lehetett.

Hasonló helyzetben volt a vádlott testvére, tanú1 is, aki csak kézbesítési feladatokat látott el az alapítványnál, az általa kézbesített iratok tartalmi, alaki valótlanágáról szintén nem tudott.

A MÁ Alapítvány1 ügyében eljáró dolgozóinak (1. számú tanú és tanú23) vallomása pedig azt igazolta, hogy a hamis/hamisított működési engedélyeket a vádlott vagy tanú22 mutatta be, és hogy a működési engedélyekben rögzített adatoknál magasabb létszámra jogszerűen nem lehetett támogatást nyújtani. Ebből az következik, hogy a működési engedélyekben feltüntetett adatok nélkülözhetetlenek voltak a támogatás megszerzéséhez, amely pedig az Alapítvány működésében egyszemélyes vezetői szerepet ellátó a vádlott érdekkörében állt.

A további munkavállalók, akiknek a vallomását az elsőfokú bíróság felolvasta (részletesen ismertetve az ítélet 34-43. oldalain), úgyszintén legfeljebb abból szempontból voltak figyelemre méltók az ügyben, amennyiben a vádlott védekezését cáfolták abban, miszerint a működési engedélyekben írtakon felüli létszám az egyes tanintézményekben a valóságban nem volt.

Ezen túlmenően az elkövetett cselekmény tárgyi súlyát mérséklő azon megállapításhoz járultak hozzá a nevezett tanúk tökéletesen egybehangzó nyilatkozataikkal, miszerint tényleges alkalmazásuk folytán a munkabérük az alapítvány működési körén belül felmerülő kiadásként jelentkezett, azaz az alapítvány a központi költségvetésből szerzett pénzeszegeket jogszerű ráfordításokra költötte el.

Jóllehet az elsőfokú bíróság a bizonyítékok mikénti elfogadásával, értékelésének lényegi indokaival nem maradt adós, az azokból kinyerhető számos fontos tény nem állapított meg, így ezeket nem is vezette át a tényállásán, a feladat ezért az ítéletábrára hárult.

Nevezetesen:

A központi költségvetési támogatások igénylése pontos időpontjainak vizsgálata elmaradt. Ennek abból a szempontból kiemelt jelentősége van, hogy az állami támogatás iránti igény megfogalmazásával, azaz az erre a célra szolgáló adatlapok előterjesztésével a vádlott a maga részéről a magatartását befejezte, mindent megtett annak érdekében, hogy a bevételhez hozzájusson. Ettől kezdve a károkozás bekövetkezése már a MÁ vagyoni rendelkezésétől függött, a vádlottnak erre már befolyása nem volt. Ily módon az igénylési adatlapok előterjesztése az elkövetés időpontjának fontos adata.

A másodfokú bíróság a MÁ által rendelkezésre bocsátott és a nyomozati iratok közt mellékletként szereplő iratanyag alapján egészítette e tényekkel az elsőfokú bíróság tényállását.

Noha az elsőfokú bíróság összefoglalóan az ítélet 4. oldal 5. bekezdésében megállapította, hogy a támogatáshoz szükséges működési engedélyeket a vádlott hamisította meg, illetve készített hamis működési engedélyeket, elmulasztotta tényállási pontonként átvezetni a konkrét elkövetési magatartást. Ezeket részben a vádlott beismerő vallomása, részben az egyes önkormányzatok jegyzője által tett feljelentések és azok mellékletei (nyomozati iratok 95-97. oldal, 31., 37., 147-149. oldal), részben az önkormányzatok által megküldött valódi, és a vádlott által benyújtott határozatoknak az egybevetése útján lehetett megállapítani.

Az ily módon nyerhető adatokkal a másodfokú bíróság a tényállást szintén kiegészítette.

Mindezen túl elmulasztotta rögzíteni azt, hogy mely dokumentumok, közokiratok kerültek többször is felhasználásra. A törvényszék a 4. tényállási pont kapcsán megállapította, hogy a 2006 évi igénylések során a vádlott a korábbi működési engedélyeket használta fel egy kivétellel (nevesen: a hódmezővásárhelyi intézményre vonatkozó hamisított határozat helyett a 081547-17/2004. számú hamis határozatot használta fel).

Ebből az következik, hogy a IV-847/35/2005., az OK-38146/2005., a IV-78/10/2003., az OK-24172/2003., a 1434-19/2005., a 1434-59/2005., a 79172/2005. és a IV-14839/2005. számú hamis és meghamisított határozatokat két igénylés során is felhasználta a vádlott.

Végül a tényállás utolsó bekezdésében az elsőfokú bíróság összesítette ugyan a vádlott által meghamisított, illetve a vádlott által készített hamis működési engedélyeket, de helytelenül, így ezt a másodfokú bíróság az 1-4. tényállási pontok helyes adatai alapján korrigálta.

Az elsőfokú bíróság beszerezte az építésügyi hatósági engedélyeket is az eljárása során, ezeknek azonban különösebb jelentősége az ügy mikénti eldöntése szempontjából a már többször is hivatkozott indokok alapján nem volt. Ugyanis a bűncselekmény önmagában a működési engedélytől eltérő, magasabb tanulói létszám megjelölésével is megvalósult, az, hogy történtek-e épületbővítési munkálatok az egyes intézményeknél, amely a működési engedélyben szereplő létszámon felüli tanuló elhelyezését tehetné volna lehetővé, legfeljebb a vádlott felelősséget nem befolyásoló védekezését támaszthatta volna alá.

Minthogy azonban egyetlen tanú sem igazolta azt a vádlotti állítást, miszerint az oktatási intézményekben az engedélyezett felüli létszám volt jelen, az építésügyi hatósági engedélyek az ügy elbírálása szempontjából lényeges adatot nem hordoztak.

Végezetül az ítélet tábla szükségesnek tartja az indokolásban ejtett egyes hibák és hiányosságok korrekcióját is, a következők szerint:

- Az ítélet 21. oldal 1. bekezdésének első részét követően öt kérdőjel került feltüntetésre és a mondat befejezése elmaradt. Ezt pótolva az ítélet tábla rögzíti a mondat utolsó tagmondatait: (...az alapítvány több..) „...telephelyének működési engedélye eltért a MÁ-nál elterjesztett működési engedélyektől, illetve több esetben a MÁ-nál előterjesztett működési engedély nem létezett...”.
- Az ítélet 18. oldal alulról a 4. sorában és a 25. oldal 2. bekezdés 3. sorában helytelenül VG-ként szereplő iskola nevét BG-re helyesbíti.
- Az ítélet 25. oldal 3. bekezdésében tanú10 vallomásánál hiányzik az intézmény megjelölése. Igazgatóként nevezett a XII. kerületi intézményben dolgozott.
- Mellőzi azon intézmények alkalmazottainak vallomásaira vonatkozó bizonyítékokat, amelyek nem képezték vád tárgyát: az ítélet 34. oldal 2. bekezdésétől a 35. oldal 1. bekezdéséig a ... szám alatti intézmény, és a 39. oldal 3. bekezdésében a település1-i intézmény működésével összefüggő bizonyítékokat.
- Ehhez hasonlóan mellőzi a vád tárgyát nem képező időszakokra vonatkozó okiratok bizonyítékkénti bemutatását taglaló ítéleti részeket, ekként:
a 40. oldalon 2. helyen szereplő, 2000. augusztus 24-ei módosítású működési engedélyt;

a 41. oldal 1. bekezdéséből a ... utcai intézmény működési engedélyét.

- Az ítélet 45. oldalán a 2005. május 3.-i dátummal feltüntetett adatok közül hiányzik a hőmezővásárhelyi intézmény 151 fős létszámadata.
- Az ítélet 46. oldal 2. és 47. oldalán feltüntetett 2007 évi létszámadatok teljes egészében szükségtelenek, mivel túllépi a vád kereteit. Az ugyanis a 2003 évtől 2006. decembere közti károkozást tette a tényállása részévé.
- Ugyanígy irrelevánsak az elsőfokú bíróságnak a bűnjeleket taglaló bizonyíték értékelése kapcsán tett első bírói megállapítások (55. oldal 3. bekezdésétől 56. oldal 1. bekezdésig).

Az elsőfokú bíróság az irányadó tényállás alapján okszerűen következtetett a vádlott bűnösségére, és bár a minősítése döntően helyes az alkalmazott jogszabállyal és a szóba jöhető különös részi tényállások ütközésével összefüggő döntésének magyarázata kissé szükséztű és pontatlan.

Az elkövetéskori Btk.-t vizsgálva az ítélet tábla messzemenően egyetértett a védővel abban, hogy a jogosulatlan gazdasági előny büntettének a csaláshoz képest „szubszidiárius” deliktumkénti minősítése az elsőfokú bíróság részéről téves volt. A törvényszék ennek megállapításakor bizonyára nem erre gondolt, hanem a konzumpció büntetőjogi elvének alkalmazására. Ennek mentén végső soron helyes is volt a törvényszék álláspontja.

Az 1978. évi IV. törvény hatálya alatt született, a csalás büntette kölcsön felvételével kapcsolatos minősítésének egyes kérdéseiről szóló 3/2009. Bűntető Jogegységi határozat rendelkező részének 3. pontja szerint a jogosulatlan gazdasági előny megszerzése büntettének és a csalás büntettének találkozása esetén a bűncselekmény mindaddig minősülhet jogosulatlan gazdasági előny megszerzése büntettének, amíg a csalás büntetési tétele ennél nem súlyosabb.

Kétségtelen, hogy a jogegységi határozat általánosságban hitelek felvételével összefüggésben kifejtett megtévesztő jellegű magatartások értelmezésére ad iránymutatást, de nincs semmilyen ok arra, hogy az állami támogatások igénybevétele kapcsán azonos módon elkövetett bűncselekmény esetén az elvi éllel leszögezett állásfoglalást a bíróság jelen ügyben ne vegye figyelembe.

A kérdéses jogegységi határozat III/3. pontja már kissé általánosabb megfogalmazással él, mikor kifejti, hogy a Btk. 288.§-ának (1) bekezdése szerinti jogosulatlan gazdasági előny megszerzése büntettének nem tényállási eleme sem a jogtalan haszonszerzési célzat, sem a kár okozása. Megállapításának tehát - hasonlóan a Btk. 297/A.§-ában büntetni rendelt hitelezési csaláshoz - akkor is helye lehet, ha a csalás feltételei egyébként nem állnak fenn.

Minden szempontot elemezve konklúzióként a jogegységi határozat leszögezi:

Ha a bíróság által megállapított tényállás alapján mindkét vizsgált bűncselekmény (tehát a jogosulatlan gazdasági előny megszerzése és a csalás) tényállási elemei egyaránt maradéktalanul megállapíthatók, akkor - a részben azonos jogtárgysértés folytán - a valódi alaki halmazat megállapítása kizárt. A jogosulatlan gazdasági előny megszerzésének tényállása mindaddig előrébb hozott büntetendőséget teremt, amíg a csalás 5 évig terjedő szabadságvesztésnél nem súlyosabb alakzata valósul meg. Az ilyen cselekmény tehát a Btk. 288.§-ának (1) bekezdése szerint minősül. Ha azonban a csalás ennél súlyosabban büntetendő, tehát legalább 8 évig terjedő szabadságvesztéssel fenyegetett alakzata állapítható meg, akkor - a konzumpció elvének alkalmazásával - a cselekmény kizárólag csalásként minősíthető.

Az elkövetéskor hatályos Btk. alapján tehát a vádlott költségvetési támogatás igényelésével összefüggő és vagyoni hátrányt okozó cselekménye az 1978. évi IV. törvény 318.§ (1) bekezdésében meghatározott és a (2) bekezdés c) pontjára - továbbá a 138/A.§ d) pontjában írt „különösen nagy” - 50.000.000-500.000.000 forint közötti - értékhatárra figyelemmel a (7) bekezdés b) pontja szerint minősült. E bűncselekmény 5 évtől 10 évig terjedő szabadságvesztéssel fenyegetett bűntett.

Miután a megtévesztő magatartás kifejtésére a valótlan tartalmú magánokiratok (valótlan létszámadatokkal kiállított igénylési adatlapok) útján került sor, a magánokirat-hamisítás, mint a csalás eszköz-cselekménye önálló jogi értékelés alá nem eshet. Ez tehát - a védői érvelés ellenében - önmagában nem teszi az elkövetéskori Btk.-t kedvezőbbé.

A jelenleg hatályos Btk. szerint viszont már nem különálló törvényi tényállás a jogosulatlan gazdasági előny megszerzése, hanem az önálló elkövetési magatartásként a költségvetési csalás törvényi tényállásába tartozik. A kár vagy vagyoni hátrány változatlanul „különösen nagy” 50.000.000 és 500.000.000 forintos elkövetési érték esetén (Btk. 459.§ (6) bekezdés d) pont).

Mivel a hatályos Btk. 396.§ (1) bekezdés a) pontja voltaképpen a 2011. évi LXIII. törvénnyel bevezetett költségvetési csalás törvényi tényállását vette át, az említett törvényhez fűzött miniszteri indoklásból kiindulva a jogalkotói cél több bűncselekmény összevonásával a költségvetés fokozottabb védelme volt. Ekként a kiadási oldalon ide tartozik a korábbi jogosulatlan gazdasági előny megszerzése, de a csalás minden olyan esete is, amely a költségvetés sérelmével jár.

A törvényi tényállásban „valótlan nyilatkozat megtétele” útján kifejtett elkövetési magatartás megvalósulhat értelemszerűen valótlan tartalmú magánokiratok felhasználásával is, hiszen ez is nyilatkozattételnek minősül. Ily módon a hatályos Btk. költségvetési csalást rögzítő tényállása az elkövetéskori Btk.-val azonos szabályozási rendszerben eszköz-cselekményként kezeli a magánokirat-hamisítás (vagy ma már hamis magánokirat felhasználása) vétségét, amely következtésképpen önállóan jelenleg sem büntetendő, a halmazat csupán látszólagos.

Minthogy a költségvetési csalás Btk. 396.§ (1) bekezdés a) pontjában megfogalmazott törvényi tényállása a 373.§-ában rendezett csalással a specialitás viszonyában áll, a két törvényi tényállás találkozása esetén csak a költségvetési csalás állapítandó meg.

A BH2015. 59. számú eseti döntésben foglaltak alapulvételével a vádlott cselekménye üzletszerűen elkövetettnek is minősül.

Ugyanakkor éppen az elsőfokú bíróság által is bemutatott fenti eseti döntés fejtette ki azt, hogy a költségvetési csalás új törvényi tényállásával a jogalkotó törvényi egységet teremtett, ahol már nincs jelentőségre annak, hogy mely cselekmény melyik költségvetést (egyet vagy többet), annak melyik oldalát (bevételi vagy kiadási oldalát), mikor és hányszor sértette. Az egyes rész-cselekmények között tehát a folytatólágosság megállapításának nincs helye, az elsőfokú bíróság ezzel összefüggő jogi álláspontja ezért nem volt helyes, az ítéletábra a minősítést ennek megfelelően helyesbítette.

A büntetési tétel az összecszerűsége, mint az értékhatár melletti további minősítő körülményre figyelemmel jelenleg is 5 évtől 10 évig terjedő szabadságvesztés.

A hamis vagy hamisított közokiratok felhasználása mind a csalással, mind a költségvetési csalással valóságos anyagi heterogén bűnhalmazatban áll, büntetési tétele mindkét érintett anyagi jogi szabály alapján azonos, a deliktum tehát nem befolyásolja az alkalmazandó jogot.

Összességében tehát megállapítható, hogy bármily logikus és jól felépített a védelem fellebbezése, a gyakorlatban a fentiek szerint alkalmazott dogmatikai módszer és a két jogszabály elemző összehasonlítása alapján az enyhébb büncselekmény - azaz a jogosulatlan gazdasági előny megszerzésének büntette - és ekként az elkövetés kori Btk. alkalmazására nem kerülhet sor.

Az elsőfokú ítélet rendelkező részében a törvényszék a költségvetési csalás jogszabályi megjelölésénél elmulasztotta feltüntetni, hogy a vádlott magatartása helyesen az (1) bekezdés a) pontjában írt tényállásba ütközik.

A közokirat-hamisítás büntetében az elsőfokú bíróság jogi minősítése az 1/2000. Büntető Jogegységi határozat 2. pontjában írtak alapján szintén törvényes volt.

Eszerint ugyanis a közokirat-hamisítás különböző elkövetési magatartásait megvalósító elkövető cselekménye akkor minősülhet felhasználásként (azaz a hatályos Btk. 342.§ (1) bekezdés b) pontjaként), ha a hamisításért (azaz az a) pontban írtak alapján) büntethetőséget kizáró, vagy megszüntető okból nem vonható felelősségre.

A tényállás kiegészítésével összefüggésben írtakra utalva az ítélet tábla megismétli e helyen, hogy miután 8 okirat két igénylés során is felhasználásra került, ezekre nézve a közokirat-hamisítás büntette a Btk. 6.§ (2) bekezdése szerint folytatólagosan elkövetett.

Az elsőfokú bíróság a joghátrány alkalmazása szempontjából releváns tényezőket feltárta; és azokat súlyuknak megfelelően értékelve szabott ki a vádlottal szemben 2 év tartamú szabadságvesztés büntetést. Az utolsó cselekmény kifejtésétől számítva eltelt közel 10 év oly mértékben tetemes időmúlás, a vádlott büntetlen előélete, kifogástalan életvezetése, továbbá az a meg nem cáfolható körülmény, hogy a támogatást a közcélú alapítvány működésére fordította, az enyhítő szakasz alkalmazásának teljes kimerítésére a lehetőséget megteremtette.

Ugyancsak osztotta a másodfokú bíróság a civil szervezet vezető tisztségviselésétől való eltiltás alkalmazását és annak tartamát is.

A próbaidőre felfüggesztés helyes és a vádlott előzetes mentesítésben részesítése is.

Viszont szükségtelennek, de értelmetlennek is látta az ítélet tábla a vádlott pártfogó felügyelet alá helyezését és még inkább külön magatartási szabály előírását. Az eljárás tárgya költségvetési csalás, illetve csalás büntette volt, ennél a büncselekménynél, akkor ráadásul, mikor a vádlott azóta sem került összeütközésbe a törvénnyel, és különösen a bekövetkezett 10 évi időmúlásra, az elsőfokú bíróság ítéletében megjelenő nevelő jellegű intézkedés alkalmazása a Btk. 79.§-ában írt büntetési célokkal és a 80.§ (1) bekezdésében írt büntetés kiszabási elvekkel is ellentétes.

Ugyanakkor az ügyészi indítvánnyal a másodfokú bíróság egyetértett a pénzbüntetés kötelező alkalmazását illetően. A Btk. 50.§ (2) bekezdése ugyanis e büntetést mérlegelés nélkül kiszabandó írja elő akkor, ha a vádlott haszonszerzés céljából követi el a büncselekményt és emiatt határozott ideig tartó szabadságvesztésre ítéli a bíróság, ha megfelelő jövedelme, vagyona van. Miután a vádlott állandó, rendszeres keresettel rendelkezik, eltartottja nincs, a másodfokú bíróság a Btk. 50.§ (1) bekezdése alapján, a (3) bekezdésében írt tételkeret között szabott ki a vádlottal szemben pénzbüntetést, az egy napi tétel összegét a törvényi minimumban határozva meg.

A pénzbüntetés meg nem fizetése esetén alkalmazandó jogkövetkezményekről a Btk. 51.§ (1) és (2) bekezdése értelmében rendelkezett.

Az elsőfokú bíróság egyéb rendelkezései törvényesek, viszont pontosítani kellett az elírás miatt a bűnjelek tárolási helyét, továbbá ugyancsak elírás miatt a vádlott születési időpontját, az időközben megváltozott lakcímét és a bevezető részben feltüntetett egyik tárgyalási határnap időpontját, melyet az elsőfokú bíróság ugyancsak elírt.

A fentiekre figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla a Fővárosi Törvényszék 15.B.748/2015/38. számú ítéletét a Be. 372.§ (1) bekezdése alapján a rendelkező rész szerint részben megváltoztatta, míg egyéb helyes rendelkezéseit a Be. 371.§ (1) bekezdése alapján helybenhagyta.

Budapest, 2016. év november hó 11. napján

. Magócsi István sk.

a tanács elnöke

. Borbás Virág Bernadett sk.

előadó bíró

Csiszárné dr. Kertész Andrea sk.

bíró

A Fővárosi Törvényszék 15.B.748/2015/38. számú ítélete a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 5.Bf.97/2016/9. számú ítéletével írt változtatással 2016. év november hó 11. napján jogerőre emelkedett és a szabadságvesztés kivételével végrehajtható.

Budapest, 2016. év november hó 11. napján

dr. Magócsi István sk.

a tanács elnöke

A kiadmány hitelül:

Moncz Tímea

tisztviselő